

Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelmassa 2014-2020

Maatalousyrittäjille mahdolliset
toimenpiteet

Kalvopaketti 3/3

Sisältö

- Ohjelman toimenpiteet, joilla voidaan edistää ympäristöasioita
- Neuvonta
- Maatalousinvestoinnit
- Ei-tuotannolliset investoinnit
- Ympäristökorvaukset
- Luomu
- Luonnonhaittakorvaukset
- Eläinten hyvinvointikorvaukset

Paketissa 2

- Koulutus
- Yritystuet

Maaseutuohjelman toimenpiteet, joilla voidaan edistää ympäristöasioita

Koulutus ja tiedonvälitys

- Ympäristöosaamisen kehittäminen

Neuvonta

- Neuvontaa myös ympäristöasioista
- Ympäristösitoumuksen mukauttaminen

Investoinnit

- Lannankäsittely
- Säätosalaojitus
- Kosteikkojen perustaminen
- Luonnonlaitumien peruskunnostus

Tila- ja yritystoiminnan kehittäminen

- Tuote- ja palvelukehitys, innovaatiot, työmahdollisuudet: esim. lannan tuotteistamisen kehittäminen, ympäristöyrittäjyys

Luonnonmukainen tuotanto

Ympäristökorvaukset

- Ympäristösitoumus ja -sopimukset

Luonnonhaittakorvaukset

- Korvauskelpoisuus pysyville laitumille

Eläinten hyvinvointikorvaukset

- Laiduntamisen edistäminen

Maaseudun palvelujen ja kylien kehittäminen

- Esim. yhteisölliset ympäristötoimet, uusiutuva energia, virkistyspalvelut, luontoreititöt, asuinympäristö, maisemanhoitosuunnitelmat

Yhteistyö

- Yhteishankkeet, esim. verkostojen luominen, kehittämishankkeet innovaatioiden, uusien käytäntöjen tai tekniikoiden käyttöönotto, pilottihankkeet

Leader

- Paikallisten Leader-ryhmien kautta toteutettavat ympäristöhankkeet

Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmassa 2014-2020

NEUVONTA

Neuvonta EU-asetuksissa

- Horisontaaliasetus 1306/2013
 - Jäsenmaalle velvoitteita maatilojen neuvontajärjestelmästä ja sen sisällöstä
- Maaseutuasetus 1305/2013
 - Mahdollisuuksia neuvonnan rahoittamiseen
 - Ero koulutuksen ja neuvonnan välille
 - Velvoitteita ympäristökorvauksista neuvomiseen
 - Maaseutuverkoston neuvonnan tuki

Neuvontaa rahoitetaan eri lähteistä

- Ohjelman kautta EU-osarahoitteisena
 - Neuvonta uutena toimenpiteenä ohjelmassa
 - Asiantuntijapalvelun hankkiminen tukikelpoisena kustannuksena maatalousinvestoinneissa ja yritystuissa
- Kokonaan kansallisesti rahoitettuna
 - Neuvonnan valtionavut
 - Metsäneuvonta

Neuvotteluista komission kanssa

- Kumppanuussopimuksessa: Suomi toteuttaa horisontaaliasetuksen maatilaneuvonnan velvoitteet EU-osarahoitteisen ohjelman rahoituksella ja kansallisella rahoituksella
- Ympäristökorvaukseen suunniteltu ravinnetase toteutetaan neuvonnan kautta
- Eläinten hyvinvointituessa aiemmin ollut terveydenhuolto toteutetaan neuvonnan kautta

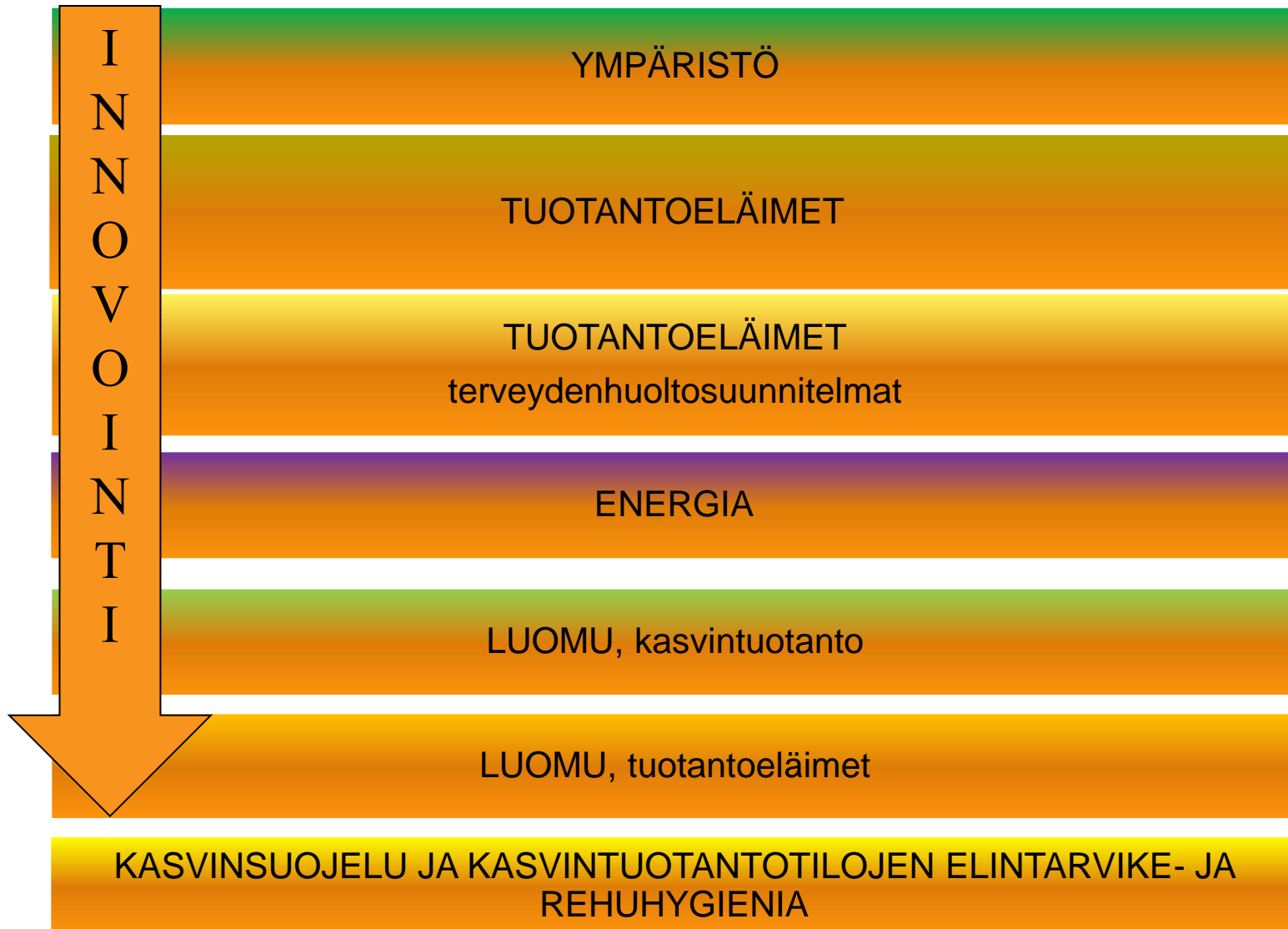
Neuvonta osana maaseutuohjelmaa 2014-2020

- Neuvontaa tarjotaan laajalta alalta
 - Täydentävät ehdot, viherryttämistuki, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja muutokseen sopeutuminen, luonnon monimuotoisuus, vesien ja maaperän suojeleminen, innovaatiot, ympäristökorvaus, maatalousmaan säilyttäminen, luomu, kasvinsuojelu ja integroitu torjunta, tuotantoeläinten hyvinvointi ja terveydenhoito sekä ympäristötehokkuuteen liittyvistä seikoista esim. energiankäytön tehostaminen ja uusiutuva energia
- Vuoden 2014 aikana neuvojen valinta ja alkukoulutus
 - Neuvojen hyväksyntä
 - Myöhempi lisävalinta selvittelyssä

Maatilaneuvonta

Neuvojien valinta

- Mavi valitsee neuvojat hankintalain mukaisesti
 - Tarjouspyyntö julkaistu 16.9. 2014
www.hankintailmoitukset.fi -sivuilla
- Valintamenettelyssä kilpailutetaan neuvojen pätevyyttä ja osaamista
 - Vähimmäisvaatimuksina soveltuva neuvontakokemus ja soveltuva vähintään toisen asteen koulutus
- Tarjoajan on täytettävä tietyt vähimmäisehdot
 - kuuluminen arvonnisäverovelvollisten rekisteriin
 - sitoutuminen kiinteään neuvonnan tuntihintaan

Neuvojen koulutus ja rekisteri

- Neuvojen ammattitaidon ylläpitäminen
 - Alkukoulutus valinnan jälkeen
 - Täydennyskoulutusta
 - Minkälaista koulutusta tarvitaan?
- NEUVO 2020 -osio Mavin sivuilla
- Mavin nevojarekisteri
- Maaseutuverkoston tuki neuvoille

NEUVO 2020

Neuvojan valinta ja korvaukset

- Viljelijä valitsee tarvitsemansa aihealueen ja neuvojan listasta
 - Neuvonta viljelijän tarpeiden perusteella
- Korvaus maksetaan neuvojalle/neuvontaorganisaatioille
 - Tukikelpoiset kustannukset
- Neuvontakäynnit korvataan neuvontaan käytetyn ajan mukaisesti.
- Viljelijä vahvistaa neuvontaan käytetyn ajan. Viljelijän vahvistus on tuenmaksun edellytys.

Neuvonnan korvaukset

- Lisäksi voidaan korvata neuvontakäyntiin liittyvä valmistelu ja kohtuulliset matkakustannukset.
- Valmistelukustannuksia voidaan korvata enintään yksi tunti yhtä neuvontatuntia kohti, jos kyseessä on eläinten terveydenhuolto-suunnitelma, ympäristösuunnitelma tai energiasuunnitelma.
 - Näiden osalta edellytetään määrämuotoista raportointia
- Oman kulkuneuvon käyttö korvataan valtion matkustussäännön mukaan, mutta muilta osin valtion matkustussääntöä ei sovelleta.

Seuranta ja arviointi

- Ohjelmatyöltä edellytetään vaikuttavuutta
 - Neuvonnalla mahdollisuus vaikuttaa muidenkin toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamiseen, sanktioiden vähentämiseen ja viljelijöiden jaksamiseen
 - Neuvonnan onnistuminen edellyttää osaavien neuvojen lisäksi myös neuvonnan markkinointia
- Tehdyt neuvontakäynnit / aiheet, kpl ja eurot
- Maksatuksen haun yhteydessä raportit
- Mavi lähettää vuosittain kyselyn neuvotuille viljelijöille ja neuvojille
- Mahdolliset erillisselvitykset

Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmassa 2014-2020

INVESTOINNIT

Maatalouden investointituet

Tavoitteet

- Alkutuotannon säilyminen nykytasolla
- Maatilojen kilpailukyvyn ja kannattavuuden paraneminen
- Eläinten hyvinvoinnin, tuotanto-olosuhteiden ja työympäristön paraneminen
- Energiatehokkuuden paraneminen ja uusiutuvan energian käytön lisääminen
- Vaikuttaminen maataloustuotannon aiheuttamaan ilmasto- ja ympäristökuormitukseen

Maatalouden investointituet

Tuettavat toimet

- kotieläintalouden investoinnit
- kasvintuotannon investoinnit
- varastot ja myyntikunnostusta palvelevat investoinnit
- ympäristön tilaa parantavat investoinnit
- laadun parantamiseen tähtäävät investoinnit
- maatalan energiantuotantoinvestoinnit
- toteutettavuustutkimukset ja -selvitykset

Maatalouden investointituet

Tukikelpoisuusedellytykset

- Tuensaajan oltava vähintään 18-vuotias
- Riittävä ammattitaito
- Yrityksellä oltava edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan
- Tarvittavat luvat, esimerkiksi rakennus- ja ympäristölupa

Tukikelpoisuusehtojen täyttymisen lisäksi käytössä valintamenettely, jonka perusteella valitaan rahoitettavat hankkeet

Maatalouden investointituet

Tukimuodot ja tuen määrä

- Tukea voidaan myöntää avustuksena, lainan korkotukena ja lainatakauksena
- Investointituen määrä tilaa kohden enintään 1,5 milj. euroa kolmen verovuoden aikana
- Tukitaso kohteesta riippuen 10–50 %, lisäksi yhteishankkeissa, nuorilla ja EIP-hankkeissa korotuksia

Nuorten viljelijöiden aloitustuki

Tavoitteet

- Maataloustuotannon jatkuvuuden turvaaminen edistämällä nuorten yrittäjien tilanpidon aloittamista
- Helpottaa nuoren maatalousyrittäjäksi ryhtyvän taloudellista riskiä ja edistää tilan kehittämismahdollisuuksia

Nuorten viljelijöiden aloitustuki

Tukikelpoisuusedellytykset

- Tuensaaja voi olla enintään 40-vuotias
- Ryhtyy ensimmäistä kertaa tilanpidosta vastaavana harjoittamaan maataloustuotantoa
- Riittävä ammattitaito
- Yritystoiminnalla on oltava edellytykset jatkuvaan kannattavaan toimintaan, tuensaajan on liiketoimintasuunnitelmallaan osoitettava voivansa saavuttaa vähintään 15.000 euron ja enintään 400.000 euron maatalouden yrittäjätulo viimeistään kolmantena vuotena.

Tukikelpoisuusehtojen täyttymisen lisäksi käytössä valintamenettely, jonka perusteella valitaan rahoitettavat hankkeet

Nuorten viljelijöiden aloitustuki

Tuen muoto ja määrä

- Avustus 10.000 euroa jos hakija liiketoimintasuunnitelmallaan osoittaa voivansa saavuttaa vähintään 15.000 euron maatalouden yrittäjätulon viimeistään kolmantena vuotena
- Avustus 35.000 euroa jos hakija liiketoimintasuunnitelmallaan osoittaa voivansa saavuttaa vähintään 25.000 euron maatalouden yrittäjätulon viimeistään kolmantena vuotena
- Lisäksi mahdollista myöntää korkotukea enintään 30.000 euroa ja lisäksi varainsiirtoverovapaus siten, että tuen yhteismäärä on enintään 70.000 euroa

Luopumistuki

Tavoitteet

- Jatkaa luopumistukilakia ajalle 2015–2018 ja näin mahdollistaa tilojen sukupolvenvaihdoksia aikaistavan luopumistukieläkkeen myöntäminen noina vuosina

Kohderyhmä

- Kaupallisen viljelyn pysyvästi lopettavat viljelijät, jotka luovuttavat tilan pellot ja tuotantorakennukset lähisukulaiselle

Muutokset nykyiseen luopumistukijärjestelmään

- 15 000 euron yrittäjätulosta vähintään 12 000 euroa on saatava maataloudesta. Metsätalouden ja muun maatilalla harjoitettavan yritystoiminnan yrittäjätuloista otetaan huomioon enintään 3 000 euroa.
- Vuosina 2017 ja 2018 luopumistuen alaikäraja olisi 60 vuotta 59 vuoden sijasta

Rahoitus

- Kansallinen rahoitus

Ei-tuotannolliset investoinnit

- Kosteikkoinvestoinnit
- Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten alkuraivaus ja aitaaminen

Samat toimet kuin aiemmin, pienin muutoksin:

- Sis. petoaidat hoitosopimuksen alaisiin laidunkohteisiin
- Viljelijät, rekisteröidyt yhdistykset sekä kosteikkoinvestoinneissa myös vesioikeudelliset yhteisöt
- ELY:ille aiempaa paremmat mahdollisuudet hyväksyä vaikuttavuudeltaan tarkoituksenmukaiseksi katsottavat kohteet
- Mahdollistetaan yksinkertaistetut kustannusmenettelyt

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014-2020

YMPÄRISTÖKORVAUKSET

Mistä ympäristötavoitteet tulevat?

VEDET ja LUONNON MONIMUOTOISUUS

- Nitraattidirektiivi, vesipuitedirektiivi, meristrategiadirektiivi, pestisididirektiivi ja tulvadirektiivi
- Helcomin Itämeren toimintastrategia, EU:n Itämeristrategia
- Kansalliset vesienhoitoalueiden vesienhoitosuunnitelmat, merenhoitosuunnitelma, yms.
- Luontodirektiivi ja lintudirektiivi, Luonnon monimuotoisuuden toimintaohjelma
- Natura 2000 -alueiden hoitoa koskeva ensisijaisuussuunnitelma (PAF)
- Geenivarojen säilyttämistä koskevat toimintaohjelmat

ILMA ja ILMASTO sekä YMPÄRISTÖ YLEISESTI

- YK:n ilmastosopimus, EU:n 2020 ilmasto- ja energia paketti, päästökattodirektiivi, ilman pilaantumista koskeva direktiivi
- Suomen ilmasto- ja energiastrategia, kansallinen ilmastonmuutokseen sopeutumishjelma
- EU:n resurssitehokkuus strategia, EU:n 7.ympäristöä koskeva toimintaohjelma
- jne.

Ympäristökorvaukset ja perustason vaatimukset

Geenipankkisäilytyksen toimenpiteet

Alkuperäiskasvilajikkeiden ylläpito

Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat

Alkuperäisrotujen perimän säilytys

Ympäristösitoumus

Ympäristösopimukset

Lohkokohtaiset toimenpiteet

<ul style="list-style-type: none">- Lietelannan sijoittaminen peltoon- Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen	<ul style="list-style-type: none">- Valumavesien hallinta- Ympäristöhoitonurmet- Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys- Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla	<ul style="list-style-type: none">- Peltoluonnon monimuotoisuus- Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu	<ul style="list-style-type: none">- Kosteikkojen hoito- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito- Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot- Alkuperäisrotujen kasvattaminen
Tilakohtainen toimenpide > edellytys lohkokohtaisten toimenpiteiden valinnalle			
Ympäristökorvauksen vähimmäisvaatimukset (ei korvauksen perusteena)			

Perustaso (ei korvauksen perusteena): mm. Täydentävät ehdot (=lakisäätteiset hoitovaatimukset ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimukset) ja maatalousmaan säilyttäminen

Viherryttämistukeen kuuluvista toimenpiteistä ei makseta ympäristökorvauksia

18.12.2014

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

Ympäristökorvausjärjestelmän osat 1/2

- Ympäristösitoumus

Koko tilaa koskeva toimi:

- Ravinteiden tasapainoinen käyttö

Lohkokohtaiset toimenpiteet:

- Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen
- Lietelannan sijoittaminen peltoon
- Valumavesien hallinta
- Ympäristönhoitonurmet
- Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys
- Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla
- Peltoluonnon monimuotoisuus
- Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

Pellon oltava korvauskelpoista ohjelmaperusteisissa korvauksissa
Lohkokohtaisilla toimilla kiinteät toteutusehdot, ei hyväksyttäviä suunnitelmia.

Ympäristökorvausjärjestelmän osat 2/2

- Ympäristösopimus

- Kosteikkojen hoito
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito
- Alkuperäisrotujen kasvattaminen
- Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot

Vaativat erillisen suunnitelman ja ELY-keskuksen sopimuskäsittelyn. Ympäristösopimuksen tekeminen vaadi ympäristösitoumusta.

Sopimuksista vain kurki-, hanhi-, ja joutsenpellot ovat peltomaalla

- Geenipankkisäilytys

- Alkuperäiskasvien viljely
- Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat
- Alkuperäisrotujen perimän säilyttäminen

Eivät ole pinta-alaperusteisia

Ympäristökorvaukset vs. ympäristötuki

- Ympäristökorvauksessa laajemmat kokonaisuudet ja samankaltaisten toimien yhdistäminen, kokonaan uusittu rakenne, mutta mukana tuttuja asioita.
- Ravinteiden käytön rajat siirtyvät ympäristösitoumuksen vähimmäisvaatimukseksi -> Tilakohtaisen toimen korvaus muodostuu jatkossa suunnittelusta, koulutuksesta yms.
- Erityistukisopimuksia siirtyy sitoumuksen lohkokohtaisiksi toimiksi ja ympäristösopimuksiksi
- Aiempaa kohdennetumpi. Kolmessa toimessa maantieteelliset kohdentamisalueet, muitakin toimia kohdennettu erilaisilla rajauksilla.
- Korvaustaso muodostuu kuten aiemminkin perustason ylittävistä vaatimuksista. Korvauslaskelmissa on huomioitu, ettei suorien tukien viherryttämistuen vaatimuksista voi maksaa korvausta.
- Kiinteät korvaustasot kaikissa toimissa

Ympäristökorvaukset vs. ympäristötuki

- Ei kotieläintilan tai varsinaista puutarhatilan määritelmää
- Ei yläikärajaa
- Koulutuspäivävaatimus kaikille
- Vähimmäispinta-ala kasvaa sitoumuksessa 5 hehtaariin, puutarhakasvien viljelyssä 1 hehtaariin.
- Suurempi jouston mahdollisuus toimien valinnassa ja toteutuksessa
- Sopimuksissa omat pinta-alarajat sopimusosalalle. Sopimukset eivät vaadi ympäristösitoumuksen tekemistä
- Lohkojen korvauskelpoisuus ohjelmaperusteisissa korvauksissa yhtenäistetään (ei kuitenkaan raivioita)
- Kaikki aiemmin alkaneet kesken olevat ympäristötuen sitoumukset päättyvät ilman takaisinperintää v. 2014 (muutoslauseke), samoin useimmat sopimukset.
- Kannustetaan hyödyntämään ohjelman neuvontatoimenpidettä

Ravinteiden tasapainoinen käyttö

- Ympäristösitoumuksen koko tilaa koskeva toimi
- Korvattavat kustannukset: viljavuustutkimukset, koko sitoumuskauden kattava 5-vuotinen viljelysuunnitelma (päivitys vuosittain tarvittaessa), lohko-kohtaiset muistiinpanot, 3 metriä leveät suojakaistat vesistöjen varsilla olevilla pelloilla, koulutuspäivä ja peltomaan laatutestin itsearviointi.
- Sitoutuneen on noudatettava ilman korvausta toimea varten laadittuja erillisiä P ja N -lannoituksen vähimmäisehtoja (ravinnetaulukot).
- Ympäristökorvausten vähimmäisvaatimuksia ovat
 - Typen käyttörajoitukset lohkon multavuuden perusteella
 - Fosforin käyttörajoitukset viljavuusluokan perusteella
 - Lannan ravinteet arvotetaan täyteen määrään

Lietelannan sijoittaminen peltoon

- Sitoumuksen lohko-kohtainen toimi
- Lietelanta, virtsa, lietelannasta erotettu nestejäte tai nestemäinen orgaaninen lannoitevalmiste on levitettävä sijoittavilla tai multaavilla laitteilla
- Sitoumuksen lannoitusehtojen mukaisesti
- Vähintään 20 m³/ha/v
- Korvaus maksetaan levitysalalle syksyisen ilmoituksen perusteella

Ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen

- Sitoumuksen lohkokohtainen toimi
- Pellolle levitetään ravinnepitoista orgaanista ainetta, jossa orgaanisen aineksen pitoisuus on vähintään 20 %
- Aineet: lannoitevalmistelain mukaiset orgaaniset lannoitteet, maanparannusaineet tai kasvualustat, toiselta tilalta hyötykäyttöön hankittu kuivalanta tai lannasta erotettu kuivajae
- Omalta tilalta peräisin oleva lanta, turve, olki, niittojäte tai vastaavat aineet eivät korvauskelpoisia
- Levitettävä määrä vähintään 15 m³/ha/v
- Korvaus maksetaan levitysalalle syksyisen ilmoituksen perusteella

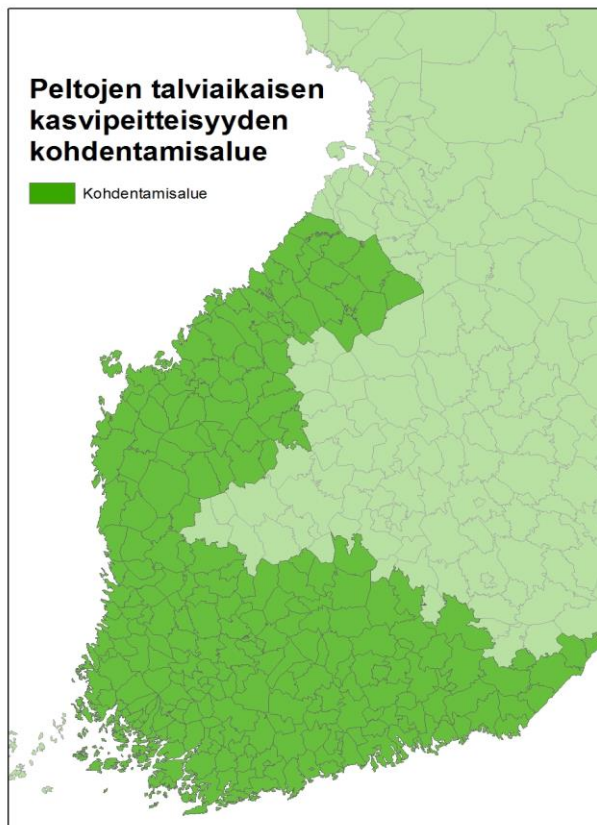
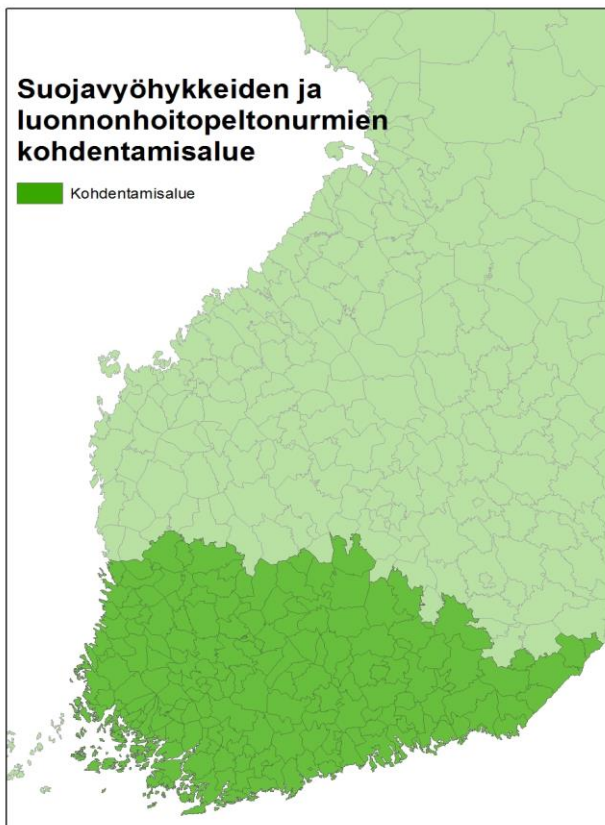
Valumavesien hallinta

- Sitoumuksen lohkokohtainen toimi
- Sisältää säätösalaajituksen hoitotoimenpiteet tai säätökastelun tai kuivatusvesien kierrätyksen hoitotoimenpiteet
- Korvausta voidaan maksaa
 - aiemman ympäristötukijärjestelmän mukaiselle, vastaavalle erityistukisopimusalueelle
 - lohkolle, johon on rakennettu soveltuva järjestelmä ja kyse on happamasta sulfaattimaasta tai eloperäisestä maasta
 - maanäyte
 - happamien sulfaattimaiden erillinen kohdentamisalue

Kolmessa lohkokohtaisessa toimessa maantieteelliset kohdentamisalueet

(ympäristönhoitonurmet, valumavesien hallinta ja peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys)

Lisäksi toimissa, jotka kohdistuvat happamille sulfaattimaille tulee lohkon sijaita alueella, joka ulottuu Sirppujoen valuma-alueelta Liminganlahteen laskevien jokien valuma-alueelle nämä valuma-alueet mukaan lukien.

Ympäristöhoitonurmet 1/3

- Ympäristöhoitonurmet on sitoumuksen lohkokohtainen toimi, jossa on kolme toimenpidettä.
- Suojavyöhykkeet: vesistöjen ja valtaojien varsilla, Natura 2000 -pelloilla, pohjavesialueilla tai kosteikon rajalla oleville pelloille
 - Kasvusto perustettava kolmen ensimmäisen sitoumusvuoden aikana ja säilytettävä sitoumuskauden loppuun
 - Monivuotinen, lannoittamaton, kasvinsuojeluaineilla käsittelemätön nurmi
 - Niitetään ja niittojäte korjataan pois joka vuosi, saa laiduntaa
 - Korvaustaso suojavyöhykkeillä korkeampi tämän toimen kohdentamisalueella kuin muulla alueella

Ympäristönhoitonurmet 2/3

- Monivuotiset ympäristönurmet: pohjavesialueella tai turve- tai multamaalla koko maassa tai happamilla sulfaattimailla erillisellä kohdentamisalueella
 - Vaatimus maanäytteestä
 - Kasvusto perustettava kolmen ensimmäisen sitoumusvuoden aikana eikä sitä saa uusia muokkaamalla, säilyttävä sitoumuskauden loppuun
 - Saa käyttää lannoitteita ja kasvinsuojeluaineita ja saa laiduntaa, kasvusto on korjattava joka vuosi

Ympäristönhoitonurmet 3/3

- Luonnonhoitopeltonurmet: vähintään kaksivuotinen, lannoittamaton ja kasvinsuojeluaineilla käsittelemätön nurmi tai monilajiseksi kehittynyt vanha nurmi
 - Koko peruslohko tai kasvulohko
 - Niitto joka toinen vuosi, saa korjata ja hyödyntää, saa laiduntaa
 - Niitettävä joka vuosi, jos vaikea rikkakasvitilanne tai puiden kasvun estäminen.
 - Enintään 20 % tilan korvauskelpoisesta alasta tämän toimen kohdentamisalueella, 5 % muulla alueella (Lisäksi rajattu luonnonhoitopeltonurmien ja monimuotoisuuspeltojen yhteistä enimmäismäärää.)

Peltojen talviaikainen kasvipeitteisyys

- Sitoumuksen lohkokohtainen toimi
- Tämän toimen kohdentamisalueella vaativampi toteutustapa ja korkeampi korvaustaso
- Korvauskelpoisesta alasta vähintään 20 % talviaikaan kasvipeitteistä joka vuosi
- Määrä voi vaihdella vuosittain: kohdentamisalueella 20, 40, 60 tai 80 % (muualla 20, 40 tai 60 %)
- Maksu perustuu syksyiseen ilmoitukseen
- 20 % voi olla kevennetysti muokattu, mutta kohdentamisalueella tämän prosentin ylittävien alojen on oltava aitoa kasvipeitettä (sänki tai kasvi)
- Rajauksia päällekkäisen maksamisen estämiseksi

Peltoluonnon monimuotoisuus

Sitoumuksen lohkokohtainen toimi, jossa on neljä toimenpidettä

- Viherlannoitusnurmet
 - Perustetaan nurmi- ja heinäkasvien siemenillä + vähintään 20 % typensitojakasvien siemeniä
- Kerääjäkasvit
 - Perustetaan viljelykasvin kylvön yhteydessä tai sadonkorjuun jälkeen (viimeistään 15.8.)
- Saneerauskasvien viljely
 - Öljyretikka, valkosinappi, samettikukka tai näiden seos
 - Saa muokata 2 kk päästä kylvöstä
- Monimuotoisuuspellot
 - Riista-, maisema- tai niittykasvien siemenillä perustetut lohkot. Riista- ja maisemapellot säilytettävä vähintään seuraavaan kevääseen, niitypellot kaksi kasvukautta
 - Niitto ei ole pakollista (puiden ja pensaiden kasvu estettävä, rikkakasvitapauksissa niitettävä), laiduntaminen ei ole sallittua
 - Enintään 15 % korvauskelpoisesta alasta

Orgaanisen katteen käyttö puutarhakasveilla ja siemenperunalla

- Sitoumuksen lohkokohtainen toimi
- Yksivuotisten puutarhakasvien rivit: olki, hake, ruohosilppu, biohajoava muovi, katepaperi tai muu orgaaninen materiaali
- Monivuotisten puutarhakasvien rivit: olki, hake, ruohosilppu, biohajoava muovi, muu orgaaninen materiaali, katepaperi, leikattava nurmikate
- Monivuotisten rivivälit: leikattava nurmikate tai muu orgaaninen kate katetaan
- Siemenperunalla rivit ja rivivälit katettava oljella
- Ei kuminalle

Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

- Sitoumuksen lohko kohtainen toimi
- Tiettyjen biologisten tai mekaanisten torjuntamenetelmien käyttö
- Torjunnan onnistumisen seuranta
- Yksi torjuntatoimi/lohko, vähintään yksi lohko/vuosi
- Luonnonmukaiseen tuotantoon sitoutunut ei voi valita
- Ei kuminalla

Ympäristösopimukset 1/3

- Ympäristösopimukset vastaavat aiemman ohjelmakauden erityistukisopimuksia, mutta korvauksen määrä on kiinteä €/ha. Suunnitelman ja kohteen tarkoituksenmukaisuuden harkinta korostuu ELY:ssä
- ELY-keskuksen harkintamahdollisuutta ohjelman tavoitteita edistävien kohteiden hyväksymisessä on laajennettu.
- Sopimukset ovat ympäristösitoumuksesta erillisiä.

Ympäristösopimukset 2/3

- Kosteikkojen hoito
 - Kosteikot, uomien luonnonmukaistaminen, tulva-alueet
 - Viljelijät, rekisteröidyt yhdistykset, vesioikeudelliset yhteisöt
 - Yhdistyshakijoilta on poistettu toimintaryhmän lausuntovaatimus
 - Vesiensuojeluun ja/tai luonnon monimuotoisuuden edistämiseen, vaatimuksena maatalousvaikutteisuus
 - Kiinteä korvaustaso
- Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoito
 - Sisältää perinnebiotoopit, luonnonlaitumet, reunavyöhykkeet, metsäsaarekkeet yms.
 - Viljelijät ja rekisteröidyt yhdistykset
 - Yhdistyshakijoilta on poistettu toimintaryhmän lausuntovaatimus
 - Kiinteä korvaustaso, korkeampi M- ja V-arvoluokan kohteille

Ympäristösopimukset 3/3

- Kurki-, hanhi- ja joutsenpellot
 - Alueille, jossa lintujen massaesiintymistä johtuvia ongelmia viljelmille
 - Soveltuva kasvusto ja ruokinta
 - Vaatii ELY-keskuksen hyväksymän suunnitelman
- Alkuperäisrotujen kasvattaminen
 - Itä-, länsi- ja pohjoissuomenkarja, suomenvuohet, suomen-, kainuunharma- ja ahvenanmaanlampaat, suomenhevokset ja maatiaiskanat
 - Sopimuksen mukaisen eläinmäärän kasvattaminen ja lisääminen sopimuskauden ajan
 - Vähimmäiseläinmääriä nostettu

Geenipankkitoimenpiteet

- Alkuperäisrotujen perimän säilyttäminen ja Alkuperäiskasvien varmuuskokeimat -toimissa tuensaajana on kansallisten geenivaraohjelmien koordinaattori, joka laatimansa toimenpidesuunnitelmien mukaisesti tuottaa tai ostaa tarvittavat palvelut.
- Geenipankkitoimenpiteet eivät ole pinta-alaperusteisia.
- Alkuperäiskasvilajikkeen säilyttäminen korvaus säilyttämisestä maksetaan suoraan säilyttäjälle. Verrattuna aiempaan erityistukisopimukseen vaatimuksena ei ole kyseisen lajikkeen vuosittainen viljely vaan lajikkeen ylläpidon varmistaminen.

Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmassa 2014-2020

LUONNONMUKAINEN TUOTANTO

Luonnonmukainen tuotanto

Tavoitteet

- Luonnonmukaisesti viljellyn alan ja luonnonmukaisesti tuottavien kotieläintilojen määrän lisääntyminen

Kohderyhmä

- Viljelijät

Muutokset ohjelmakaudella 2014–2020

- Nyt oma toimenpiteensä, sitoumus (aiemmin erityistukisopimus osana ympäristötukitoimenpidettä)
- Tavoite asetettu korkeaksi: 20 % luomua vuonna 2020

Rahoitus ohjelmakaudella 2014–2020

- EU-osarahoitteisena 326 milj. € (sisältää vuoden 2014 luomusopimusten rahoituksen)

Luonnonmukainen tuotanto

- Luomutiloilla on mahdollista sitoutua useimpiin ympäristökorvausten ja eläinten hyvinvointikorvausten ehtoihin
- Ei voi sitoutua:
 - Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu
 - Voi käyttää vain luomussa sallittuja lannoitusaineita toimissa lietelannan sijoittaminen peltoon ja ravinteiden ja orgaanisten aineiden kierrättäminen
 - Toimessa peltoluonnon monimuotoisuus ei voi saada korvausta viherlannoitusnurmelle
- Samoista toimista ei voi maksaa korvausta tai tukea kahden eri järjestelmän kautta

Luonnonmukainen tuotanto

- Luonnonmukaisen tuotannon sitoumus
- Viisivuotinen sitoumus
 - Vähimmäispeltoala 5 ha, puutarhakasveilla 1 ha
 - Pellon oltava korvauskelpoista ohjelmaperusteisissa korvauksissa
 - Noudatettava neuvoston asetuksessa (834/2007) määritellyjä luonnonmukaisen kasvintuotannon tuotantoehtoja ja kuuluttava valvontajärjestelmään
 - Koulutusvaatimus
 - Kokotilavaatimus, paitsi avomaan puutarhakasveista voidaan tehdä erillinen sitoumus
 - Myyntikasvivaatimus

Luonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumus

- Viisivuotinen sitoumus
- Tilalla oltava kotieläimiä vähintään 0,3 ey/ha (naudat, lampaat, vuohet, siat, kanat, hanhet, ankat)
 - Vähimmäispeltoala 5 ha, puutarhakasveilla 1 ha
 - Pellon oltava korvauskelpoista ohjelmaperusteisissa korvauksissa
 - Noudatettava neuvoston asetuksessa (834/2007) määritellyjä luonnonmukaisen kasvintuotannon ja kotieläintuotannon tuotantoehtoja ja kuuluttava valvontajärjestelmään myös luonnonmukaisesti kasvatetun eläinlajin osalta
 - Koulutusvaatimus
 - Viimeisenä sitoumusvuonna tuotettava luomukotieläintuotteita tai luomueläimiä myyntiin

Manner-Suomen maaseudun kehittämissohjelmassa 2014-2020

LUONNONHAITTAUKORVAUKSET

Luonnonhaittakorvaukset 1/2

Tavoitteet

- Edistää maanviljelysmaiseman säilymistä turvaamalla maataloustuotannon jatkumisen epäsuotuisassa ilmastossa

Kohderyhmä

- Suorien tukien aktiiviviljelijä

Muutokset ohjelmakaudella 2014–2020

- Yksivuotinen toimenpide, viljelijämääritelmä yhtenäistyy suorien tukien kanssa.
- 5 ha minialavaatimus, saaristossa 3 ha.
- Korvauskelpoisuuden laajennus: Tilatuen pysyvät nurmet mukaan
- Sallittu kesannon ja LHP:n enimmäismäärä tiukentuu ed. kauteen verrattuna (25%).
- Degressiivisyys eli korvaustaso alenee 150 ha:n (-10 %) ja 300 ha:n (-20 %) jälkeen

Luonnonhaittakorvaukset 2/2

Muutokset ohjelmakaudella 2014-2020 jatkuu

- Korvaus eriytetty viljelyjärjestelmien välillä
 - Kotieläintalous kun vähintään 0,35 ey/ha
 - Kasvinviljelytila, muut kuin em. tilat
- Erillinen kansallinen lisäosa poistuu. Korotus on jatkossa osana ohjelmaa (ns. top-up)

Rahoitus ohjelmakaudella 2014–2020

- Rahoitetaan osarahoitteisena 3 734 milj. € sekä kansallisella lisärahoituksella 1 924 milj. €

Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014-2020

ELÄINTEN HYVINVOINTIKORVAUKSET

Eläinten hyvinvointikorvauksen tavoitteet

- Eläinten hyvinvoinnin kohentuminen
- Tuotantoeläinten lajinmukaisemman hoidon edistäminen
- Viljelijöiden tietoisuuden lisääminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä – myös tilaneuvonnan kautta.
- Vastaaminen kuluttajien odotuksiin
- Laidunnus vaikuttaa myös maisemanhoitoon

”Raamit”

Komission delegoidussa asetuksessa on määritelty asiat, joihin eläinten hyvinvointikorvausten ehtojen on perustuttava

- a) Vesi, rehu ja eläinten hoito kotieläinten luonnollisten tarpeiden mukaan
- b) Olot eläinsuojissa, kuten eläinten käytössä oleva tila, lattiapinnat, virikemateriaalit, luonnonvalo
- c) Ulkotiloihin pääsy
- d) Käytännöt, joissa vältetään ruumiinjäsenten typistämistä ja/tai eläinten kastointia tai puudutusaineiden käyttö tai immunokastratio, jos typistäminen tai kastraatio katsotaan tietyissä tapauksissa tarpeelliseksi

Yleistä

(1/3)

- Eläinten hyvinvointikorvaukset valmisteltiin laajassa työryhmässä, lisäksi eläinlajikohtaisia asiantuntijaryhmiä
- Korvaukset tulonmenetysten ja kustannusten sekä aiheutuvien hyötyjen perusteella
- Ehtojen on ylitettävä peruslainsäädännön vaatimukset
- Ehdot naudoille ja sioille sekä uutena mukaan tuleville lampaille, vuohille ja siipikarjalle
- Ehdossa tulkinnanvaraisia, ei mitattavia yksityiskohtia ja sen vuoksi tarvitaan selkeät ohjeet, yhteiset menettelytavat sekä tuensaajien, neuvojen ja valvojen koulutusta
- Samasta asiasta ei päällekkäistä tukea
 - Luomutila ei voi valita niitä ehtoja, joita noudatetaan jo luomusääntöjen mukaan

Yleistä

(2/3)

- Kaikki vanhat sitoumukset katkeavat 30.4.2015, mahdollisuus antaa uusi 1.5.2015
- Eläinlajikohtaiset 1-vuotiset sitoumukset, joita voi jatkaa vuosittain
 - 1. kausi poikkeus: 1.5.2015-31.12.2016
- Tuen määräytymisjakso kalenterivuosi:
 - Sama jakso ja samat ey-kertoimet kuin muissa eläintuissa
 - Eläintiedot poimitaan pääsääntöisesti rekistereistä – siipikarjalla laskentapäivät (kuukausittaiset määrät tai teuraserät)
- Tuen maksu 1-2 kertaa vuodessa (ennakko/lopullinen)

Yleistä

(3/3)

- Nautojen ja sikojen ehtoja on muokattu toimeenpano-kokemusten ja uusien EU-asetusten perusteella
 - Terveydenhuoltosopimus, -käynti ja -suunnitelma eivät voi jatkossa olla mukana
- Neuvonta-toimenpiteen kautta voi saada tuotantoeläinten terveydenhuoltosuunnitelmat ja hyvinvointiin liittyvää neuvontaa

tuotantoeläimet terveydenhuoltosuunnitelmat	tuotantoeläinten terveydenhuoltosuunnitelmat	tuotantoeläinten terveydenhuoltosuunnitelmat
tuotantoeläimet		eläintuotantotilojen elintarvikehygieniä ml. kielletyt aineet ja jäämät
		rehujen sekoitus ja eläinten ruokinta, rehuhygieniä
		eläinten tunnistus ja rekisteröinti
		eläintaudit (vain TSE-taudit sekä tuonti- ja vientiasiat)
		eläinten hyvinvointi
		eläinten hyvinvointikorvaus
		eläinten hyvinvointi (täydentävien ehtojen ylittävien osin)

- Valintakriteerien käyttö, jos määrärahat eivät riitä
 - Olemassa olevan sitoumuksen jatkaminen

1. Nautojen hyvinvointikorvauksen ehdot

- Aiempia ehtoja on muokattu toimeenpanokokemusten ja komission palautteen perusteella
- Vähimmäiseläinmäärä 15 eläinyksikköä
- Ruokinta ja hoito koskee tilan kaikkia nautoja, muut ehdot ao. ryhmää

1.1. Ruokinta ja hoito

1.2. Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen (a, b tai c)

1.3. Nautojen pito-olosuhteiden parantaminen (a tai b)

1.4. Nautojen laidunnus ja jaloittelu (a tai b)

1.5. Sairas-, hoito- ja poikimakarsinat (a ja/tai b)

1.1. Nautojen ruokinta ja hoito

- Eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma
- Riittävä karkearehumäärä ja jatkuva veden saanti
- Eläinten pito
 - Ei yksinään, lihanautoja ei saa pitää kytkettyinä
- Suunnitelma toimintahäiriöiden osalta
 - Laiterikot ja vesi- ja sähkökatkot
 - Suunnitelma ja valmius varavoimaan

1.2. Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen

1.2a. Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen I

- Alle 6 kk vasikat, ei emolehmätilat
- Ryhmäkarsinassa pito, pinta-alavaatimus
- Makuualue kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä
- Juottokaudella tuttijuotto ja karkearehua vapaasti 1 vko ->
- Nupoutuksen saa tehdä vain eläinlääkäri kivunlievitystä käyttäen

1.2b. Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen II

- Sama kuin 1a ilman pinta-alavaatimusta

1.2c. Emolehmien vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen

- Alle 6 kk vasikat
- Karkearehua jatkuvasti tarjolla
- Pinta-alavaatimus emo + vasikka
- Makuualue kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä

1.3. Nautojen pito-olosuhteiden parantaminen

Ei ulkona kasvatettaville naudoille. Vain toisen voi valita.

1.3a. Vähintään 6 kk ikäiset naudat

- Makuualue kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä
- Lihanautaa ei saa pitää kytkettynä

1.3b. Vähintään 12 kk ikäiset lihantuotantourokset

- Makuualue kuivitettu tai pehmentävät rakenteet rakolattiassa
- Ryhmäkarsinoissa tilaa 4,5 m²/eläin tai kylmäkasvatuksessa 6,5 m²

1.4. Nautojen laidunnus ja jaloittelu

Ei voi valita läpi vuoden ulkona pidettävillä nautoille eikä luomunautatiloille. Vain toisen voi valita.

1.4a. Laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella

- Vähintään 6 kk naudat laitumella 60 pv 1.5.-30.9. ja jaloittelu muina aikoina 2 kertaa / vk sään salliessa
- Sonnien laidunnus voidaan korvata jaloittelutarhalla; pinta-alavaatimus 6 m²/nauta (tarha aina vähintään 50 m²)

1.4b. Pitkäaikaisempi laidunnus laidunkaudella

- Vähintään 6 kk naudat, ei sonneja, laitumella 90 pv 1.5.-30.9.

1.5. Nautojen sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

(1/2)

- Voi valita joko 5a tai 5b tai molemmat
- Makuualustavaatimukset (kiinteä ja kuivitettu 5a tai pehmentävät rakenteet 5b yli 6 kk ikäisillä nautoilla)
- Mahdollisuus huonetilan tai eläimen lämpimänä pitämiseen
- Näköyhteys muihin nautoihin
- Hoidettavan eläimen nopea kiinnitys ja turvallinen käsittely

1.5. Nautojen sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

(2/2)

1.5a. Lypsylehmien ja emolehmien sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

- Lypsymahdollisuus
- Kiinteiden tai osista koottavien erillisten karsinoiden määrä 1/20 lehmää, pinta-alavaatimus 11 m²/eläin

1.5b. Nautojen sairas-, hoito- ja poikimakarsinat

- Muut naudat kuin alle 2 kk vasikat, lypsylehmät ja emolehmät
- Kiinteiden tai osista koottavien erillisten karsinoiden määrä 1/50 lehmää, pinta-alavaatimus 6 m²/eläin alle 12 kk naudoille ja 10 m²/eläin yli 12 kk ikäisille

1. Nautojen hyvinvointikorvaukset

1.1. Nautojen ruokinta ja hoito	11
1.2. Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen	
1.2a Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen I	439
1.2b Vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen II	292
1.2c. Emolehmien vasikoiden pito-olosuhteiden parantaminen	234
1.3. Nautojen pito-olosuhteiden parantaminen	
1.3a Vähintään 6 kuukauden ikäisten nautojen pito-olosuhteiden parantaminen	43
1.3b Vähintään 12 kuukauden ikäisten lihantuotantoon kasvatettavien urospuolisten nautojen pito-olosuhteiden parantaminen	126
1.4. Nautojen laidunnus ja jaloittelu	
1.4a Nautojen laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella	46
1.4b Nautojen pitkäaikaisempi laidunnus laidunkaudella	24
1.5. Sairas-, hoito- ja poikimakarsinat	
1.5a Lypsylehmien ja emolehmien sairaus-, hoito ja poikimakarsinat	15
1.5b Nautojen sairaus-, hoito ja poikimakarsinat	15

2. Sikojen hyvinvointikorvauksen ehdot

- Aiempia ehtoja on muokattu toimeenpanokokemusten ja komission palautteen perusteella
- Vähimmäiseläinmäärä 15 eläinyksikköä
- Ruokinta ja hoito koskee tilan kaikkia sikoja, muut ehdot ao. ryhmää

2.1. Ruokinta ja hoito

2.2. Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilu

2.3. Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantaminen

2.4. Parannetut porsimisolosuhteet

2.5. Vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen karsinoiden kuivittaminen

2.6. Kastratiokivun poistaminen ja vaihtoehdot kirurgiselle kastratiolle

2.7. Virikkeet

2.8. Sairas- ja hoitokarsinat

2.1. Sikojen ruokinta ja hoito

- Koskee tilan kaikkia sikoja, pl. vierottamattomat porsaas
- Kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma
- Saatavilla oltava jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä
- Porsastuotantosikaloissa kirjallinen tuotantosunnitelma: siemennys- ja vieroitusaikataulut, tuotantoprosessin suunnittelu
- Suunnitelma ja sähköntuotannon varajärjestelmä toimintahäiriöiden varalle

2.2. Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilu

- Vähintään 8 kk emakot ja ensikot
- Jaloittelu sään salliessa päivittäin 1.5.-30.9. tai ympäri vuoden vähintään 2 kertaa/vk. Eläintautisyyt otetaan huomioon ja ne voivat rajoittaa ulkoilua.
- Mahdollisuus tonkia ja kesällä rypeä
- Ulkoilusta on pidettävä kirjaa
- Luomusikatila ei voi tätä ehtoa valita

2.3. Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantaminen

- Vähintään 8 kk emakot ja ensikot
- Ryhmäkarsinassa häkkien ulkopuolisen esteettömän lattian kokonaispinta-ala vähintään 2,25 m² /eläin, josta 1,3 m²/eläin on oltava kiinteäpohjaista, hyvin kuivitettua makuualustaa
- Luomusikatila ei voi tätä ehtoa valita

2.4. Parannetut porsimisolosuhteet

- Vähintään 8 kk emakot ja ensikot
- Vapaa porsiminen (poikkeusmahdollisuus)
- Porsituskarsinan pinta-ala vähintään 6 m², josta pikkuporsaille vähintään 1 m² ja karsinarakenteilla suojattua tilaa
- Porsilla oltava hyvin kuivitettu makuualue, johon kaikki porsaas mahtuvat yhtä aikaa makuulle
- Pesäntekomateriaalia oltava jatkuvasti tarjolla porsimiseen saakka
- Luomusikatila ei voi tätä ehtoa valita

2.5. Vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen karsinoiden kuivittaminen

- Hyvin kuivitettu, kiinteäpohjainen makuualue, johon kaikkien sikojen tulee mahtua samanaikaisesti
- Kuivitus joko kestokuivitusta tai kuivikkeita ja kaksi-ilmastokarsina tai lihasikaloissa lattialämmitys yhdistettynä runsaaseen kuivitukseen
- Virike-ehdon (2.7) valinnut ei voi valita tätä ehtoa samanaikaisesti
- Luomusikatila ei voi tätä ehtoa valita

2.6. Kastratiokivun poistaminen ja vaihtoehdot kirurgiselle kastraatiolle

2.6a. Kivunlievitys:

- Porsastuotantosikaloiden 0-3 kk karjuporsaat
- Kirurgisen kastraation yhteydessä ja sen jälkeen jälkihoitona kipulääkettä suun kautta tai injektiona tai suun kautta

2.6b. Immunokastration käyttö:

- Urospuoliset lihasiat lihasikaloissa ja yhdistelmäsikaloissa
- Immunokastratorokote annetaan kahdesti eri ohjeistusta noudattaen

2.7. Virikkeet

- Kaikille sioille, pl. vierottamattomat porsaas
- Oltava sekä kiinteitä että päivittäin lisättäviä virikkeitä
 - Kiinteitä luonnonmateriaalista valmistettuja virikkeitä vähintään 1 kpl / 6 sikaa
 - Päivittäin lisättävää irtainta ainesta oltava niin paljon, että karsinan kaikki siat voivat käyttää niitä samanaikaisesti
- Ei voi valita samanaikaisesti vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen karsinoiden kuivittaminen-ehdon (2.5) kanssa

2.8. Sairas- ja hoitokarsinat

- Kaikille sioille, pl. imevät porsaas
- Sairaan tai vahingoittuneen sian siirto sairas- ja hoitokarsinaan, jossa esim. jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä tarjolla
- Karsinassa voi olla useampia sikoja, mutta erilleen aitaamismahdollisuus oltava
- Kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu makuualue kaikille
- Käytettävissä eläimen lämmitysmahdollisuus

2. Sikojen hyvinvointikorvaukset

2.1. Sikojen ruokinta ja hoito	7
2.2. Joutilaiden emakoiden ja ensikoiden ulkoilu	33
2.3. Emakoiden ja ensikoiden pito-olosuhteiden parantaminen	38
2.4. Parannetut porsimisolosuhteet	349
2.5. Vieroitettujen porsaiden ja lihasikojen karsinoiden kuivittaminen	59
2.6. Kastratiokivun poisto ja vaihtoehdot kirurgiselle kastraatiolle	
2.6a Kivunlievitys ennen ja jälkeen kirurgisen kastraation	27
2.6b Immunokastratio	81
2.7. Virikkeet	13
2.8. Sairas- ja hoitokarsinat	19

3. Lampaiden ja vuohien hyvinvointi- korvauksien ehdot

- Vähimmäiseläinmäärä 5 eläinyksikköä lampaita ja vuohia

3.1. Ruokinta

3.2. Lampaiden ja vuohien pito-olosuhteiden parantaminen

3.3. Lampaiden ja vuohien hoito

3.4. Lampaiden ja vuohien laidunnus ja jaloittelu (a tai b)

3.1. Lampaiden ja vuohien ruokinta

- Tilan kaikki lampaat ja vuohet
- Kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma erityyppisiin ruokintavaiheisiin
- Karkearehua riittävästi ja jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä saatavilla

3.2. Lampaiden ja vuohien pito-olosuhteiden parantaminen

- Kaikki lampaat ja vuohet
- Karsinoissa kiinteäpohjainen, hyvin kuivitettu ja pehmeä makuualue, jonne kaikki eläimet mahtuvat samanaikaisesti makaamaan
- Karsinoiden pinta-alavaatimukset eri ikäisille lampaille, myös erityistilanteiden yksilökarsinalle
- Pässit ja vuohipukit ryhmäkarsinassa, poikkeusmahdollisuus
- Karitsoille karitsakamarit 2 viikon iästä alkaen
- Vieroitetut karitsat ja kilit pidettävä ryhmässä
- Yksin pidettävillä oltava näköyhteys muihin lajitovereihin

3.3. Lampaiden ja vuohien hoito

- Kaikki lampaat ja vuohet
- Yli 1-v lampaat kerittävä 2 kertaa/v, kerintäpäivistä pidetään kirjaa
- Loistorjuntasuunnitelma
- Sairas- ja hoitokarsinat
 - Voidaan koota karsina sairaan ympärille tai yhteiskäyttöinen erilliskarsina, jossa yksilö voitava tarvittaessa eristää
 - Makuualueelle ja karsinan pinta-alalle vaatimuksia
- Uuhelle ja vastasyntyneille oltava karitsointikarsina (vähintään 2,2 m², jossa lämmitysmahdollisuus ja/tai tila on lämpöeristetty)
- Karitsointi- ja sairaskarsinoissa jatkuvasti riittävästi hyvälaatuista vettä saatavilla

3.4. Lampaiden ja vuohien laidunnus ja jaloittelu

(1/2)

- Kaikki vähintään 3 kk ikäiset lampaat ja vuohet
- Otettava huomioon eläintautisyyistä johtuvat väliaikaiset rajoitukset
- Vuohilla oltava laitumella kiipeilymahdollisuus
- Voi valita joko a)- tai b)-vaihtoehdon
- Laidunnuksesta ja jaloittelusta pidettävä kirjaa.
- Luomulammas/vuohitila ei voi valita

3.4. Lampaiden ja vuohien laidunnus ja jaloittelu (2/2)

3.4a. Laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella

- Vähintään 3 kk ikäiset lampaat ja vuohet (pl 2 viikon kuluessa karitsoivat uuhet ja kutut) päästettävä laitumelle 60 pv 1.5.-30.9. välisenä aikana ja jaloittelemaan myös laidunkauden ulkopuolella sään salliessa vähintään kerran viikossa

3.4b. Pitkäaikainen laidunnus laidunkaudella

- Vähintään 3 kk ikäiset lampaat ja vuohet (pl 2 viikon kuluessa karitsoivat uuhet ja kutut) päästettävä laitumelle 90 pv 1.5.-30.9. välisenä aikana

3. Lampaiden ja vuohien hyvinvointikorvaukset

3.1 Lampaiden ja vuohien ruokinta	10
3.2. Lampaiden ja vuohien pito-olosuhteiden parantaminen	55
3.3. Lampaiden ja vuohien hoito	
Korvaus lampaille	51
Korvaus vuohille	33
3.4. Lampaiden ja vuohien laidunnus ja jaloittelu	
3.4a Lampaiden ja vuohien laidunnus laidunkaudella ja jaloittelu laidunkauden ulkopuolella	33
3.4b Lampaiden ja vuohien pitkäaikaisempi laidunnus laidunkaudella	8

4. Siipikarjan hyvinvointikorvausten ehdot

- Koskee munivia kanoja, broilereita ja kalkkunoita
- Vähimmäiseläinmäärä 1000 kanaa, 10 000 broileria tai 2500 kalkkunaa
- Korvaus maksetaan sille siipikarjalle, joka on ehdon piirissä

4.1. Ruokinta ja hoito

4.2. Broilerin ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantaminen

4.3. Munintakanalan ilmanlaadun parantaminen

4.4. Virikkeet

4.5. Tasot, rampit ja orret

4.6. Ulkoilu

4.1. Ruokinta ja hoito

- Kirjallinen laskelmiin perustuva eläinryhmäkohtainen ruokintasuunnitelma
- Tilalla tehtävästä viljapohjaisesta täydennysrehusta analysoitava valkuainen
- Rehun joukossa vähintään 1 vk ikäisille tarjottava kokonaisia jyviä virikerehuina
- Lihasiipikarjalla käytetään ensimmäisinä kasvupäivinä paperiruokintaa. Paperi toimii sen jälkeen virikkeenä.

4.2. Broilereiden ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantaminen

- Kaikki broilerit ja kalkkunat
- Kasvattamon olosuhteet
 - Broilereilla mittarina lihantarkastuksessa vesipöhön vuoksi hylättyjen ruhojen %-osuus sekä tarkastuseläinlääkärin antamat eräkohtaiset jalkapohjatulehdusarvioinnin tulokset. Vesipöhön vuoksi hylättyjen %-osuus ei teuraserissä saa ylittää 1 %:ia ja jalkapohjatulehdusarvion on oltava alle 40 pistettä
 - Kalkkunoilla mittarina teuraseräkohtaiset kokoruhohylkäysten prosenttiosuudet. Niiden on oltava alle 6,5 % aikavälillä 1.5.-30.9. teurastetuissa erissä ja alle 5 % aikavälillä 1.10.- 30.4. teurastetuissa erissä.

4.3. Munintakanalan ilmanlaadun parantaminen

- Kaikki munivat kanat
- Lanta poistetaan hallista kolme kertaa viikossa
 - Halli-ilman viikkokohtainen ammoniakkipitoisuus tulee olla avokanalassa alle 18 ppm ja häkkikanalassa alle 8 ppm
- Lannanpoistosta ja ilman ammoniakkipitoisuudesta pidetään kirjaa

4.4. Virikkeet

- Kaikki munivat kanat, broilerit ja kalkkunat
- Virikehäkkikanaloihin ei voi valita
- Virikkeitä ovat esim. riippuvat köydet, ketjussa riippuvat puupalat tai muoviesineet, joita linnut pyörittelevät
- Broileri- ja munintakanahalleissa tulee olla virikkeitä vähintään 4 jokaista alkavaa 100m² kohden
- Kalkkunahallin osastoissa tulee olla virikkeitä vähintään 2 jokaista alkavaa 100 m² kohden

4.5. Tasot, rampit ja orret

- Kaikki munivat kanat, broilerit ja kalkkunat
 - ei kuitenkaan virikehäkkikanaloihin
 - muniville kanoille ei voi valita orsia
- Orsia tulee olla vähintään 10 %:lle lihasiipikarjasta niin, että yhtä broileria kohden on vähintään 15 cm ortta ja kalkkunaa kohden on vähintään 20 cm ortta.
- Kaikelle siipikarjalle tulee olla tasoja tai ramppeja vähintään 10 % hallin pinta-alasta.
- Tasojen, ramppien ja orsien tulee olla kestäviä ja turvallisia

4.6. Ulkoilu

- Kaikki munivat kanat ja kalkkunat; ei virikehäkkikanaloihin
- Ulkoilu ympäri vuoden sään salliessa 2 kertaa viikossa (poikkeuksena alkukasvatusaika ja eläintautisyistä johtuvat rajoitusajat 1.3.-31.5.)
- Ruokintatila on sisällä, kesällä laidun, talvella katettu jaloittelutila
- Mahdollisuus toteuttaa luontaisia käyttäytymismalleja kuten kylpemistä ja kuopsuttelua

4. Siipikarjan hyvinvointikorvaukset

4.1. Siipikarjan ruokinta ja hoito	8
4.2. Broilerin ja kalkkunoiden pito-olosuhteiden parantaminen	10
4.3. Munintakanalan ilmanlaadun parantaminen	5
4.4. Virikkeet	7
4.5. Tasot, rampit ja orret	
Korvaus muniville kanoille	11
Korvaus kalkkunoille	14
Korvaus broilereille	34
4.6. Ulkoilu	16

Eläinten hyvinvointikorvausten eläinyksikkökertoimet

Käytetään muissakin tukijärjestelmissä

Sonnit, lehmät ja muut yli 2-v naudat	1,0
Naudat 6 kk - 2 v	0,6
Vasikat alle 6 kk	0,4
Emakot	0,5
Muut siat	0,3
- vieroitettut porsaats: 0-3 kk ikäluokasta mukaan 2/3	
Lampaat ja vuohet, yli 1 v	0,2
Karitsat ja kilit, yli 3 kk	0,06
Munivat kanat	0,014
Broilerit	0,007
Kalkkunat	0,03

